

MONIMUOTOINEN PUUTARHA
JA KESTÄVÄN KEHITYKSEN PUUTARHANHOITOA

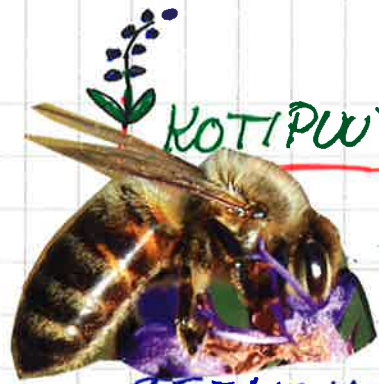
KOSKEMATON LUONTO ON AINA MONIMUOTOINEN!
PUUT, PENSAAT, KASVIT, ELÄIMET, HYÖNTTEISET JA
MUUT ÖTÖKÄT OVAT LÖYTÄNEET PAIKKANSA
MAASSA TAI VEDESSÄ!

IHMISEN TEKEMÄT MUUTOKSET JA LUONNONMUOKKAMUKSET OVAT
MUUTTANEET YMPÄRISTÖÄ LOPULLISESTI
KUN LUONTO ALKAA VOIDA HUONOSTI, NIIN KAIKKI KÄRSIVÄT,
MYÖS IHMISET

ON TÄRKEÄÄ TARKASTELLA OMAA YMPÄRISTÖÄ JA PUUTARHAA
SILLÄ MIEHEKÄÄ, ETTÄ MITÄ VOISIMME TEHDÄ LUONNON
MONIPUOLISUUDEN JA HYVINVOINNIN ETEEN!

SUOMALASEEN PIHAKULTTUURIIN ON AIJEMMIN SELKEÄSTI KUULUNUT
LUONNOLISUUS JA LUONTOA KUNNIOITTAVA PUUTARHANHOITO
(LUONNONVARAISET PUUT JA PENSAAT, PERINNEKASVIT YM.)

NYKYISIN ILMASTO ANTAA MYÖTÄ KASVATTAA ULKOMAILTA TUOTUJA KASVEJA
JA PIHAN RAKENTAMISEEN ON TULLUT PALJON VAIKUTTEITA MUUALTA
JA SEN MYÖTÄ PIHAPIIRIT OVAT TULLEET YKSIPUOLISEKSI LUONTOA
AJATELLEN!

2019)

KOTIPUUTARHANLIITTO ON MÄÄRITELLYT VUODEN TEEMAKSI KESTÄVÄ PUUTARHA!

SE KÄTKEE SISÄLLEEN MYÖS MONIMUOTOISEN PUUTARHAN
TEEMAN

TEEMOJA VOI TARKASTELLA NEUÄSTÄ ERI NÄKÖKULMASTA,
JOTKA KOSKETTAVAT MYÖS KOTIPUUTARHUREITA

1. ILMASTO

- SUOSI KOTIMAISTA
- KOMPOSTOINTI JA MAAN KATTAMINEN
- TURPEEN KÄYTÖN VÄHENTÄMINEN
- KEMIAALLISTEN AINEIDEN JA PÄÄSTÖJEN VÄHENTÄMINEN

2. KIERTOTALOUS

- HYÖDYNNETÄÄN KIERRÄTYSMATERIAALEJA
- PERMAKULTTUURIN JA LAHOUIDEN HYÖDYNTÄMINEN
- LUONNONMUKAINEN LANNOITUS
- OIKEAT KASVIVAHINNAKSET

3. ELÄIMET, ELÖSTÖ, ÖTÖKAT

- LUONNONMUKAINEN MAAN HOITO
- RISUKASAT + AIDAT JA KIVIKOT KUNNIAAN
- LUONNONKUKKA-ALUEITA, PERINNEKASVEJA
- HYÖNTEISHOTEELIT, PERHOSBAARIT, LAHOPUUT

4. VESITALOUS

- SADEVESIEN TALTEENOTTO JA VIIVYTTÄMINEN
- MAAPERÄNRAKENNE JA LÄPÄISEVÄISYYS
- VESIAIHEET JA KOSTEIKOT
- POHJAVESIEN SUOJELU

① ILMASTO

ON KANSSAMME JOKA HETKI!

SE ON MUUTTUNUT MILJONIEN VUOSIEN AIKANA JA MUUTTUU YHÄ LUONTO ITSE MUUTTAA ILMASTOA

HUOM!
 SAMAT ASIAT VAIKUTTAVAT
 KAIKKIIN OSA-ALVEISIIN
 ILMASTOON, KIERTOTALOUTEEN
 ELIÖIHIN JA VESITALOUTEEN
 KUTEN ESIM.

- KOMPOSTOINTI
- VEDEN KÄYTTÖ
- MAAN KATTAMINEN

IHMISEN VAIKUTUKSET ILMASTON MUUTOKSIIN

VUIMEISEN SADAN VUODEN AIKANA IHMISEN VAIKUTUKSET ILMASTOON OVAT LISÄÄNTYNEET VOIMAKKAASTI

- TEOLLISUUDEN
- AUTOJEN YM. KONEIDEN MYYNTÄ
- RAKENTAMISEN
- METSIEN HAKKUUN LISÄÄNTYESSÄ
- KAUPUNKIEN LAAJENEMINEN

ILMASTON HYVÄKSI
MITÄ ME TÄRHOUREINA VOimme TEHDÄ?

KOTIMAISUUS ON VALTTIA!

KASVEISSA

- ISTUTA PUITA JA PENSAITA
- KATA MAA

- EI VAADI ERITYIS-
HOITOJA
- KASTELUN TARVE
VÄHÄISTÄ
- KESTÄVÄT SUOMEN
KASVUOLOSUHTEITA
- TAUTI VAPAITA

PERINNEKASVIT KUNNIAAN!
KOTIMAISET TAIMET

- OVAT SOPEUTUVAISEMPIA SUOMEN
OLOSUHTEISIIN
- KESTÄVIÄ
- TAUTI VAPAITA (= TARKASTETTUA)
- EI LENNÄTETTY, TAI MUUTEN
KULJETETTU KAUKAA

VALITSE PUOTARHAN KATEAINEET

- KIVET
- LAATAT
- PUU-JA LAUTARAKENTEET
- KUORIKKEET YM. KATTEET

KOTIMAISTA TUOTANTOA

SAMOIN TYÖKALUT JA PUOTARHAKONEET

- SÄÄSTÄÄ KULJETUKSISSA
- ON EKOLOGISEM
KASVATETTUA
- EI OLE UHANAALaisia
(ESIM. PUITA)

{ VEDEN SÄÄSTÄMINEN }

KASTELUVEDEN KERAÄMINEN KATOILTA TAVTEEN

- ON ILMASTA
- KASVEILLE SOPIVAA
- LÄMMINTÄ SEISOESSAAN
TYNNYRISSÄ TA SÄILIÖSSÄ.
- SÄÄSTÄ VETTÄ

{ KEMIAALISTEN TORJUNTA-AINEIDEN JA LANNOITTEIDEN VÄLTÄMINEN }

- MAA KÖPHTYY KEM. LANNOITTEISTA
- TORJUNTA-AINEET VAHINGOITTAVAT
MYÖS "HUVISEHOITÄ"!
- MAA JA VESI SAATTAVAT SAASTUA
- TORJUNTA-AINEIDEN TEHO
HÄVIÄÄ!

{ MUIITA ILMASTOTEKOJA }

- PUUTARHAKONEIDEN KESTÄVÄ
KÄYTTÖ
YHTEISKÄYTTÖ JA YHTEISTOIMINTA?
- YHTEISKULJETUKSET
- MAITSE MATKUSTAMINEN
- FOSSIILISTEN POLTOAINEIDEN
KÄYTTÖÄ VÄHENTÄÄ
- MUOVIN KÄYTÖN VÄHENTÄMINEN
JA KIERRÄTTÄMINEN
KOTITALOUDESSA
JA
PUUTARHASSA!
- HÄVITTÄÄ MUOVIJÄTE OIKEIN!
- PÄÄSTÖJEN VÄHENTÄMINEN

KOMPOSTOINTI

PAWJON HYÖTYÄ PUUTARHASSA

- TUOTTAA PUHDASTA RAVINTEIKASTA MULLTAA
- VÄHENTÄÄ LANNOITTEITTEN OSTOA JA MAAN LANNOITTAMISTA
- HYÖDYNTÄÄ PIENELIÖITÄ JA SAMALLA PARANTAA MAAN RAKENNETTA
- ON LUONNONMUKAINEN JA LUONTA SÄÄSTÄVÄÄ TOIMINTAA
- EI TARVITSE KULJETTAA POIS TONTILTA

ON ILMASTOTEKO!

VIHERLANNOITUS

- ANTAA MAALHE ELINVOIMAA
- ESTÄÄ MAAN EROOSIOTA (PAWJAS MAA RIKKOUTUU JA HUUHTOUTUU RANNKASATELLA)
- SITOO TYPPPEÄ MAAHAN JA NÄIN VÄHENTÄÄ LANNOITUKSEN TARVETTA

KATEVIHJELY

- ON LUONNONMUKAINEN (LUONNOSSA EI OLE KASVITONTA PAIKKAA ELLEI IHMINEN OLE PUUTTUNUT ASIAAN!)
- SUOJEE MAATA
- PIDÄTTÄÄ KOSTEUTTA
- LISÄÄ HUMUSTA (MAATUVA KATE)
- KASVIT VIHTYVÄT
 - ESTÄÄ MAAN KUORETTUMISTA JA EROOSIOTA

VÄLTÄ TURPEEN KÄYTTÖÄ!

- HITAASTI UUSIUTUVA LUONNONVARA
- MUUTTAA LUONNON TASAPAINOA, KUN SUOT KUIVATETAAN JA TURPEET VIEDÄÄN POIS
- PAWJON KULJETUSTA JA TURPEEN KÄSITTELYÄ

2. KIERTOTALOUS

- KIRPPUTORIT OVAT TULLEET JÄÄDÄKSEEN!
- PUUTARHAN HOIDOSSA JA RAKENTAMISESSA VOI OTTAA OPPIA KIRPPU- JA VAIHTO-TOREISTA
- "TOISEN ROSKA, TOISEN AARRE!"

KIERRÄTYS MATERIAALIT PUUTARHASSA:

- KIVET, LAATAT, SORA JA HIEKKA
ASTINKIVINÄ, KÄYTTÄVINÄ, KATTEENA, KASVUALUSTANA
- PÖLKYT, LAUDAT, RIMAT JA OKSAT
AITOINA, TERASSILLA, ALUSTOINA, TUKINA
- RUUKUT, ASTIAT, AMPPELIT JA TYNNYRIT
KIERRÄTYKSEEN, KIRPPUTOREILLE, LAHJOITUKSENA
- TYÖKALUT, TYÖKONEET
OMISTUS NAAPUREIDEN KESKEN, TAI OSUUSKUNTANA

KASVIEN KIERRÄTTÄMINEN

- TAIMENVAIHDOT
- YLIJÄÄMÄ KASVIT ETEENPÄIN, MYÖSTAIMET

MAATUVAT KATTEET

LISÄÄVÄT HUMUSTA
VÄHENTÄVÄT KAATOPAIKKA-
AJOA JA -MATERIAALIA
(esim. MUOVIKATE)
VAMKEA HÄVITTÄÄ

VUOROVILJELY JA
VIHERLANNOITUS
ON KIERTOTALOITTA
PARHAIMMIKHAAN

• MAA PYSY TERVEENÄ

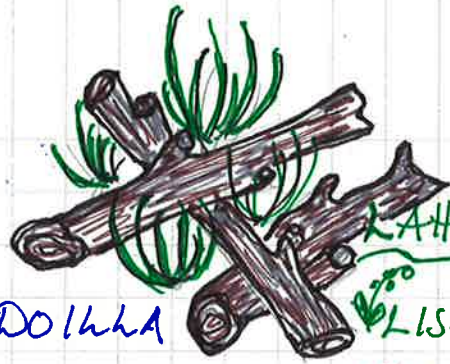
• KASVIT VOIVAT
HYVIN

• VIHERLANNOITUS
VÄHENTÄÄ MUUTA
LANNOITUSTARVEITTA

• KOMPOSTIA VOI KÄYTTÄÄ
KATTEENA

PERMAKULTTUURI

- ! TOIMIMISTA LUONNONEHDOILLA
- ! OIKEA KASVI OIKEAAN PAIKKAAN
- ! LUONTO HOITAA MAATA JA KASVEJA
- ! LUONNONMUKAINEN HOITO JA

KASVATUS JA LUONNON-
LANNOITTEIDEN KÄYTTÖ!

PHAN LUONNON MAHDOLLISUUKSIEN
HYÖDYNTÄMINEN

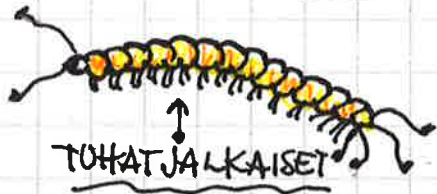
- JOS ON KUIVA JA TUULINEN PAIKKA
KIVIKKO- JA KUIVAKKO KASVEJA
- MULTAVAAN JA AURINKOISEEN PAIKKAAN
KASVIMAA, KESÄKUKAT JA VAATIVAT
PERENNAT
- KOSTEAA JA VARJOISAAN PAIKKAAN
VARJON KASVEJA, SANIAISIA, TAPONLEHTIÄ
- KOSTEAA VALOISAAN PAIKKAAN
ALPPIRUUSUT, HAVUT

KÄHÖPUUN HYÖDYNTÄMINEN

- LISÄÄ PUUTARHAN MONI-
MUOTOISUUTTA
- ANTAA SUOJAA ÖTÖKÖILLE
- SYNTYVÄ ITSESTÄÄN SAMMAL-
PUUTARHA
- RISUKASAT JA RISUKASATAIDAT
VOI NAAMIOIDA
esim. KÖYNNÖSKASVEILLA

- KASVIT VIIHTYVÄT,
KUN VÄENVÄKISIN
EI RUVETA MUUTTA-
MAAN KASVUOLO-
SUHTEITA
- MONIMUOTOISUUS
SÄILYY JA ON
KESTÄVÄÄ PUUTARHAN-
HOITOA.

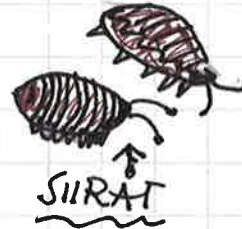
③ MONIMUOTOISEN PUUTARHAN HOIDON ELÄIMET, ELIÖSTÖ JA ÖTÖKÄT

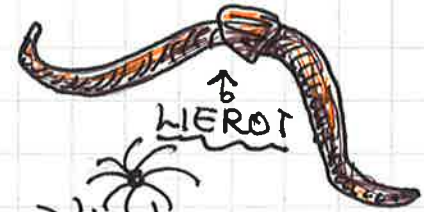
TUHATJALKAISET

KAAMPERHONEN

SIIRAT

LIEROT

SÄDESIE NET

MONIMUOTOINEN PUUTARHA

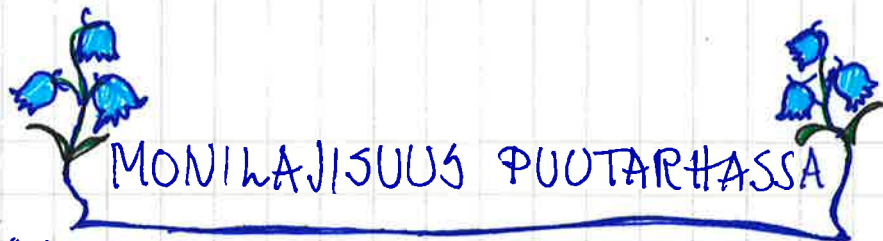
ON KERROKSEKAS, JOSSA ON ELINYMPÄRISTÖÄ JA RAVINTOA KAIKEN KOKOISILLE JA -NÄKÖISILLE ELÄIMILLE JA ELIÖILLE.

PUUTARHAAN VOI RAKENTAA

TARTHURI VOI PUUTARHASSAAN LUODA ARVOKKAITA JA ERILAISIA ELINYMPÄRISTÖJÄ

- JOUTOMAAT JA OJANPIENTAREET
- KIVIKASAT
- RISUKASAT JA -AIDAT
- KOMPOSTIT JA YMPÄRISTÖ
- LUONNON NIITYT JA -KUKKAPENKIT

- HYÖNTELSHOTELLEJA
- PERHOSBAAREJA
- — — KOTEJA
- SIILIN PESIÄ
- LINNUNPÖNTTÖJÄ
- LEPAKKOTALOJA
- KOSTEIKKO JA ALLAS-ALUEITA

ON TÄRKEÄÄ, ETTÄ ON VÄHÄ ENEMMIN LISÄTTY KESKUSTELUA
MONILAJISESTA PUOTARHASTA!

SITÄ HUOTOY • IHMISET

- ELÄIMET
- ILMASTO

ALKUPERÄISTÄ LUONTOA
KUNNIOITAVA
PUOTARHASUUNNITTELU
KUNNIAAN!

TOIVOTTAVASTI EI ENÄÄN OLE MUOTTA

! LISÄÄVÄT
PIHAPIIRIN
YKSIPUOLISUUTTA

- ISOT YKSIPUOLISET NURMIKOT → PALJON TYÖTÄ
- SUURET KIVETYT ALUEET → VEDET EIVÄT IMEYDÖ
- MUUTAMAT ULKOMAISET HAVUPUURUOHMAT → EI PÖLÖTTÄJILLE TÖITÄ
- KORKEAT LAUTA-AIDAT → MUOTTA TUULEN SUUNTAA
- LIIAN SIISTIT PIHAPIIRIT → PIENELÄIMILLÄ EI OLE SUOJAA

PUOTARHAN MONILAJISUUS JA KERROKSELLISUUS

ANTAA

- HYVÄN JA SUOJAISAN PIENILMASTON
- SÄÄTELEVÄT TUULIA
- TOIMIVAT AURINGON JA LÄMMÖN KERAANA
- RANKKASATEEHLAKIN MAA PÖSTY IMEMÄÄN VETTÄ
- MAAT EIVÄT LÄHDE VESIEN MOKANAT
- KASUIT ANTAVAT SUOJAA TOISILLEEN
JA ELÄIMILLE SEKÄ RAVINTOA
- MAANRAKENNE PÖSY ELÄVÄNÄ JA MONIMUOTOISENA

LEHTIPUUT
HAVUT
PERENNAT
MAANPEITEKASUIT
HEINÄT
KESÄKUKAT

MAANHOITOON JA ELIÖSTÖN ILOKSI

KASVIEN KERROKSELISUUS

HUOMIIDA VUODEN KIERTO KUKKIVINE
KASVEINEEN JA HEDELMINEEN

KESTÄVÄT KASVIVALINNAT (PERINNEKASVIT):

HAVOKASVEJA TUULENSUOJAKSI ELÄIMILLE
JA IHMISILLE

MAANHOITO LUONNONMUKAISESTI JA KESTÄVÄSTI

- KATTEET
- BIOHILI
- SIENIJUURI

VÄLTÄÄ TURHAA MAANKAANTAMISTA JA
MULLAAMISTA

IHMISEN KÄDEN JÄLKI TULISI OLLA HELMÄ
JA LUONTOA KUNNIOITAVA.

4. KESTÄVÄN PUUTARHANHOIDON VESITALOUS

VESI ON ELÄMÄN EHTO! SITÄ TARVIKSEE KOKO LUOMAKUNTA.

PUUTARHAN VESITALOUTEEN VOI TARTHURI VAIKUTTAA MONELLA TAVALLA.

SADEVESIEN TALTEEN OTTO JA VUUYTTÄMINEN TONTILLA

POHJAVESIEN SUOJELU ON MYÖS TÄRKEÄ NÄKÖKULMA PUUTARHAN HOIDOSSA!

- TYNNYRIT, SÄILIÖT
- OJA KOSTEIKKON
- OJJAAMINEN PIHA-ALTAASEEN

- RUNSAAS KASVIKILISUUS
- OIKEAT PINNAN MUOTOILUT
- VETÄÄ PIDÄTTÄVÄ MAA-AINES JA LÄPÄISEVÄISYYS
- KOSTEIKKOALUEET

VÄLTETTÄVÄ SUURIA KIVETTYJÄ PINTOJA. RANKKASATEELLA HALUTSEMATON VESIEN KULKU!

VESIAIHEET JA LINTUJEN JUOMA-ALTAAT

- LUOVAT MONIMUOTOISUUTTA JA ELÄMÄÄ PUUTARHAAN
- VIRKISTÄÄ JA KOSTEUTTAA PUUTARHAA
- ON MONEN ÖTÖKÄN JA HYÖNTEISEN KOTI
- RAUHOITTAÄ SOLINAKKAAN MIELEN

VIERERKATOT

- OVAÄT EGOLOGINEN RATKAISU
- LISÄÄVÄT VEDEN IMEYTYMISTÄ
- ON MONIMUOTOINEN KATSEEN-VANGITSIJA.

KAIKKEA VEDEN KÄYTTÖÄ TULEE MIEHTIÄ (esim. SUHT-KUSSA OHHESSA)

OIKEAT KASVIVALINNAT

KASVIN OIKEA KASVUPAIKKA ON KESTÄVÄÄ PUUTARHANHOITOA!

VAIKUTTAA KESTÄVÄÄN PUUTARHANHOITON JA MONIPUOLISEEN PIHAN CAITAMISEEN

KESÄKUKAT

- KOTIMAISIA TAIMIA
- — — SIEMENIÄ
- OMISTA SIEMENISTA KASVATEYTUJA
- AURINKOJA RAVINTEITA
- SUURIIN RUUKKUIHIN
- ISTUTTAMINEN
 - VESITALOUS HELPOTTUU
 - KASVIT VOIVAT HYVIN

PUUT JA PENSAAT

LEHTIPUUT OVAT MONIPUOLISEMPI LUONNON KANNAUTA TUOTTAVAT HUMUSTA MAANPARANTAMISEEN ÖTÖKÖIHÄ RAVINTOA JA SUOJAA esim. LEHTIKASOISSA

KUKKIVAT PUUT JA PENSAAT AUTTAVAT HYÖNTELSIÄ

KUKKANITTY IHMISTEN JA ELÄINTEN MIELEEN!

PERENNAT

- KOTIMAISIA TAIMIA
- JAKOTAIMIA KAVEREILTA
- EI LUAN ERIKOISIA JA VAATIVIA KASVEJA KASVATUKSEEN
- PERINNEKASVIT TERVEITÄ JA HELPPOHITOISIA

HAVUT

- LISÄÄVÄT MONIMUOTOISUUTTA
- ANTAVAT SUOJAA
- RAVINTOKASVI LINNUIKKE JA ORAVIKKE

HEINÄT

- LISÄÄVÄT MONIA ELEMENTTÄ PUUTARHAAN
- SOPIVAT KUIVAAN JA KOSTEAAAN PAIKKAAN
- TUOTTAVAT SIEMENIÄ LINNUIKKE
- KAUNIS SYYSKÄRI
- OSA KAUNIHATALVEN-TÖRRÖTTÄJÄNÄ.

